

Томо ПЕДИШИЋ

Споменици и спомен обиљежја НОБ са подручја Боке Которске

ОПШТИНА ТИВАТ

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА У ТИВТУ

Споменик се налази испред Основне школе поред главног пута зидан од камена четвртастог облика на чијем се врху налази петокрака звијезда од бронзе. Изнад металне плоче са именима погинулих бораца постављена је споменица Савеза бораца као и са остале три стране у истој висини. Око споменика је плато кружног облика оивичен са два реда цигала, прилаз споменику је степенаст. На плочи стоји текст:

ОВАЈ СПОМЕНИК ПОДИЖЕ МЈЕСНИ ОДБОР САВЕЗА БОРАЦА НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА ТИВАТ СВОЈИМ ПОГИНУЛИМ БОРЦИМА И ЖРТВАМА ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА ИЗ НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКЕ ВОРБЕ И ТО:

ПЕТКОВИЋ ГРАЦИЈИ
МАРКОВИЋ ЈОЗУ
ПОЧАНИЋ АНТУ
ПОЧАНИЋ ИЛИЈИ
РАДУЛОВИЋ ЂУРУ
РАДУЛОВИЋ ТРИПУ
РАДУЛОВИЋ ДЕСИ
ЂУРОВИЋ ГОЈКУ
ПЕАН МАТУ
МАСЛОВАР ТРИПУ
ВОГДАНОВИЋ БЛАЖУ
ЛУКШИЋ МАРКУ
ШУРАН ЈОЗУ
ВИДОВИЋ МИЛЕНКУ
БРАЈАК ТРИПУ
МИЛОШЕВИЋ ФИЛИПУ
ЧЕЛАНОВИЋ СТЕВУ
ЂУРИЧКОВИЋ ЈОКИ

БОЖОВИЋ НЕДЕЉКУ
АЛЕКСИЋ ИЛИЈИ
ВИДОВИЋ ИЛИЈИ
СТАНИШИЋ НИКУ
ГАСПИЋ АЛЕКСАНДРУ
ФАЖО ТОНУ
ВАЖИГЕТИ ОЛИНДУ
ВАЖИГЕТИ АНТУ
СМОДЛАКА МЕЛКУ
СИНДИК ТРИПУ
ВОЖИНОВИЋ МИХУ
ВОЖИНОВИЋ ЂУРУ
СТИЈЕПЧЕВИЋ МАТУ
ПЕЈОВИЋ ПЕТРУ
БРЕХЛЕР ЗВОНИМИРУ
ГАРИН АНТУ
ПЕТКОВИЋ ТРИПУ
ЂУРИЧКОВИЋ ДЕСИ

ЛАЗАРИЋ МАТУ
ШЕМПИОНИ ИВУ
ПЕАН БОЖИДАРУ
НИКОЛИЋ ВИНКУ
МАСЛОВАР ДАНИЦИ
ТОМИЧИЋ ЈЕРОЛИМУ
МАРОШ НИКОЛИ
ЛУКОВИЋ ЈОЗУ
ВУКОВИЋ НИКУ
АРАНЋУС ИВУ
ПИЊАТИЋ ВЈЕКУ
БОЖИНОВИЋ АНИ
МАРКОВИЋ МАРКУ
РАДОШЕВИЋ ЦВИЈЕТКУ
МАРКОВИЋ ИЛИЈИ
МАТКОВИЋ НИКУ
ПЕТКОВИЋ НИКУ
ВИСКУПОВИЋ ШИМУ
НИКОЛИЋ МАТУ
ПЕТКОВИЋ НИКОЛИ
МАРКОВИЋ ИЛИЈИ

ЛАЗАРИЋ ИВИЦИ
ЛУКШИЋ ЈОЗУ
ПЕТКОВИЋ МАКСИМУ
ОРХАНОВИЋ ИВУ
ПАВИЋ ВЛАДУ
ПЕТКОВИЋ ФРАЊУ
СТИПКОВИЋ ИВУ
ТРИПОВИЋ ИВУ
ЦИКО АНТУ
БРКАН ЛУКИ
РАСТЕ АНТУ
БАРАДА МИЈУ
ГАРВИН ФРАЊУ
МАРКОВИЋ ЈОЗУ
ТУРК ЈОСИПУ
БЕЛУШИЋ АНТУ
ШКАНАТА ЂУРУ
МАТКОВИЋ ВИКТОРУ
ВУШИНГЕР МАКСУ
МАТКОВИЋ МАТУ
БРАЛИЋ ФРАНУ

НЕКА ЈЕ ВЈЕЧНА СЛАВА И ХВАЛА ДРУГОВИМА И ДРУГАРИЦА-
МА КОЈИ ПАДОШЕ НЕ ЖАЛЕЋИ СВОЈЕ ЖИВОТЕ У БОРБИ
ПРОТИВ ОКУПАТОРА И ДОМАЋИХ ИЗДАЈНИКА

ЗА СЛОБОДУ И НЕЗАВИСНОСТ НАШЕ ДОМОВИНЕ
ЗА СОЦИЈАЛИСТИЧКУ РЕПУБЛИКУ ЈУГОСЛАВИЈУ

29. НОВЕМБАР 1951. г.

МЈЕСНИ ОДБОР САВЕЗА БОРАЦА НОР
ТИВАТ

Величина плоче 65×50 цм.

Висина 3 м, величина постоља 170×170 цм,

висина 40 цм.

СПОМЕНИК МАШЕРИ И СПАСИЋУ

У Тиватском парку, пуном разног суптропског биља налази се споменик Машери и Спасићу официрима бивше југословенске морнарице који су на дан капитулације старе Југославије 17. априла 1941. године дигли у ваздух разарач „Загреб”. На споменику је мраморна плоча величине 80×50 цм на којој је написан текст:

СА ПОШТОВАЊЕМ СЕ СЈЕЋАМО ИМЕНА ПОРУЧНИКА БОЈНОГ
БРОДА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ МОРНАРИЦЕ
СПАСИЋА И МАШЕРЕ КОЈИ СУ ДИГЛИ У ЗРАК РАЗАРАЧ „ЗА-
ГРЕБ” ДА НЕ БИ ПАО У РУКЕ ФАШИСТА И ПОТОНУЛИ ЗАЈЕДНО
СА БРОДОМ

ТИТО

Споменик је у виду светосника висок 5 м постављен на ка-
меном постољу. На врху се завршава фењером а са његове десне
стране биста са текстом: М. СПАСИЋ и са лијеве стране биста са
текстом С. МАШЕРА. У средини постоља на којем се налазе бисте

постављена је месингана ливена рељефна плоча на којој се види прамац разарача „Загреб” уздигнут услед експлозије. Плоча је величине 100×70 цм.

СПОМЕНИК ОБЈЕШЕНИМ РОДОЉУБИМА

На споменику се налази мраморна плоча на којој је исписан слиједећи текст:

ПОКОЉЕЊА ЋЕ СЕ СЈЕЋАТИ СВИЈЕТЛИХ ЖРТАВА ВЈЕРНИХ
САРАДНИКА НОР

АРАНЂУС ИВА
БОЖИНОВИЋ АНТА

ЛУКОВИЋ ЈОСИПА
МАРКОВИЋ МАРКА

ПИЊАТИЋ ВИЦКА

КОЈЕ СУ О ОВИМ БОРОВИМА ОБЈЕСИЛИ
ЊЕМАЧКИ ФАШИСТИЧКИ ОКУПАТОРИ И ДОМАЋИ
ИЗДАЈНИЦИ ДАНА 22. IV 1944. ГОД.

Тиват, 22. IV 1956. г.

САВЕЗ БОРАЦА НОРА

Споменик је од природне стијене у облику пирамиде и налази се између два велика бора, висина 3,50 м поред пута са десне стране Основне школе.

ДОЊА ЛАСТВА

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

Споменик је подигнут палим борцима овог краја у НОБ-у и на њему је постављена плоча на којој је урезан текст:

ДА ВЈЕЧНО ЖИВЕ КАО СВИЈЕТАО ПРИМЈЕР
ПАЛИ БОРЦИ У НАРОДНОЈ РЕВОЛУЦИЈИ

1941—1945

ПАРАДА В. МИЈО
ФАЖО А. ТОНИ
ЛУКОВИЋ И. ЈОСИП
ЛУКШИЋ Т. МАРКО
МАРКОВИЋ А. ЈОСИП
МАРКОВИЋ К. ИЛИЈА

МИЛОШЕВИЋ В. ФИЛИП
ПЕТКОВИЋ И. МАКСИМ
РАДУЛОВИЋ Г. ДЕСАНКА
РАДУЛОВИЋ Г. ЂУРО
ШУРАН С. ЈОСИП
ТОМИЧИЋ М. ЈЕРОЛИМ

САВЕЗ БОРАЦА НОРА
ДОЊА ЛАСТВА

Спомен плоча је величине 110×70 цм, споменик је израђен од камених плоча бијеле боје, величине 3,50×2 м неправилног облика на чијем се врху налази петокрака звијезда постављена на четвртастом правоуглом камену. Споменик се налази на риви у Ластви близу поште.

ЛЕПЕТАНЕ .

СПОМЕН ПЛОЧА

На путу Котор—Тиват постављена је на старој каменој кући са јужне стране плоча, величине 80×50 цм од бијелог мрамора, на којој је урезан текст:

ЧЕТРНАЕСТОГ СЕПТЕМБРА 1943. ГОД. УСТАНИЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ ТИВАТСКОГ И ГРВАЉСКОГ БАТАЉОНА ЛИКВИДИРАЛЕ СУ ЊЕМАЧКИ ГАРНИЗОН У ЛЕПЕТАНИМА. У ТОЈ БОРБИ ПОГИНУЛИ СУ

БАЖИГАТИ АНТЕ
БРАТОВИЋ НИКОЛА
ПЕЈОВИЋ ПЕТАР

СТИЈЕПЧЕВИЋ МАТО
ВУКОВИЋ НИКО
ВУЛОВИЋ ИВО

ОПШТИНСКИ ОДБОР САВЕЗА БОРАЦА ТИВАТ
15. НОВЕМБРА 1953. г.

СПОМЕН ПЛОЧА

Недалеко од поменутог плоче, на другој кући, код превоза, постављена је спомен плоча јединицама Народноослободилачке војске приликом преласка на другу страну Бококоторског залива на свом побједоносном путу кроз Боку Которску. На мраморној плочи величине 80×50 цм урезан је слиједећи текст:

ОВДЈЕ СУ МОРНАРИЧКА ПЈЕШАДИЈА И ДРУГА ДАЛМАТИНСКА БРИГАДА НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКЕ ВОЈСКЕ ИЗВРШИЛЕ ПОБЈЕДОНОСНО ИСКРЦАВАЊЕ ДАНА 20. НОВЕМБРА 1944. ГОД.

П

1952

ВЕРИГЕ

СПОМЕН ПЛОЧА

На путу Котор—Тиват постављена је спомен плоча родољубима стријељаним од окупатора. Плоча је величине 60×40 цм уграђена на великом бетонском зиду. На врху налази се петокрака звијезда оивичена црвеном бојом. На плочи текст гласи:

ОВДЈЕ СУ СТРИЈЕЉАНИ ОД ИТАЛИЈАНСКИХ ФАШИСТА
ДАНА 10. ЈУЛА 1942. ГОДИНЕ РАДНИЦИ РОДОЉУБИ
ОВЕ ЗЕМЉЕ

ЛУКШИЋ МАРКО	рођ.	1890
НИКОЛИЋ МАТО	„	1892
РАДУЛОВИЋ БОГДАН	„	1907
СВИЛАНОВИЋ АНДРО	„	1915

ВЈЕЧНА ИМ СЛАВА

САВЕЗ БОРАЦА НОРА
ЛЕПЕТАНЕ

К Р Т О Л Е

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

На раскрсници Крашићи—Радановићи налази се споменик жртвама фашистичког окупатора. Споменик је од камена величине $2 \times 80 \times 80$ цм. На врху споменика је камена коцка која служи за постоље Споменици савеза бораца, величине 40 цм. Шест степеника води к споменику који је ограђен гвозденом оградом и с предње стране на средини је капија. Позадину споменика чине маслињаци. На споменику се налази плоча на којој је урезан текст. Плоча је од мрамора величине 100×50 цм.

Текст гласи:

ДЕВЕТОГ СЕПТЕМБРА 1943. ПОГИНУЛИ СУ У БОРБИ ПРОТИВ ТАЛИЈАНСКИХ ФАШИСТА

БАРБИЋ В. ДРАГО
ЈОВАНОВИЋ Ј. СИМО
КИКАНОВИЋ Ј. САВО
КОСТИЋ Н. ВАСО
КОСТИЋ Ш. ЂУРО
КОСТИЋ С. ИВО
ЛАКИЧЕВИЋ Н. ДРАГО

МИКИЈЕЉЕВИЋ Ј. ЉУБО
РАДИНОВИЋ Ј. ИЛИЈА
РАЈЧЕВИЋ Б. КРСТО
РАУТОВИЋ М. ВАСО
РУСОВИЋ С. ВАСО
СТАРЧЕВИЋ Ј. МАРКО
СТАРЧЕВИЋ С. СРЂЕ

Г О Р Њ И К Р А Ш И Ћ И

СПОМЕН ПЛОЧА

На десној страни улазне капије код цркве у Горњим Крашићима постављена је спомен плоча од мрамора величине 40×60 цм на којој је урезан текст:

18. XI 1942. ГОДИНЕ ОПКОЉЕН ОД ИТАЛИЈАНСКИХ ОКУПАТОРА
ОВДЈЕ ЈЕ ХЕРОЈСКИ ПОГИНУО ЈОСИП МАРКОВИЋ ПРВОБОРАЦ
ИЗ ДОЊЕ ЛАСТВЕ

П
1967

СУБНОР ТИВАТ

К А В А Ч (ИСПОД ТРОЈИЦЕ)

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

На путу Тројица—Тиват у селу Кавач подигнут је споменик борцима и жртвама фашизма. Висок 4 м и састоји се из два дијела: доњи дио величине $180 \times 90 \times 110$ цм на којему се налази мраморна плоча, изграђен је од камена. Горњи дио је пирамидалног облика и на врху се завршава петокраком звијездом. Изграђен је од тесаног камена. Споменик је ограђен једним дијелом железном оградом а остали дио каменим зидом. Укупни простор

обухвата 50 м² засађен разним цвијећем. Налази се са десне стране пута испред два храста. На мраморној плочи која се налази на споменику величине 60×80 цм написан је текст:

ПАЛИМ БОРЦИМА И ЖРТВАМА ФАШИЗМА

ПОЧАНИЋ К. АНТУ 21. III 1942.

ПОЧАНИЋ П. ИЛИЈИ 28. I 1944.

ЧЕЛАНОВИЋ Р. СТЕВУ 9. VII 1944.

ЂУРИШКОВИЋ Д. ЈОКИ 11. VII 1944.

ЂУРИШКОВИЋ Д. БОСИЉКИ 11. VII 1944.

ПЕТРОВИЋ И. НИКУ 12. VII 1944.

II 1960. г.

САВЕЗ БОРАЦА КАВАЧ

МРЧЕВАЦ

СПОМЕН ПЛОЧА

На Дому културе (Градиошница) постављене су двије мермерне плоче. На првој величине 60×40 цм текст гласи:

ДАНА ДЕВЕТОГ ЈУЛА 1944. ГОДИНЕ ПРИЛИКОМ ПОДМУКЛОГ НАПАДА ЧЕТНИЧКИХ БАНДИ НА МРЧЕВАЦ ЈУНАЧКИ СУ ПАЛИ У БОРВИ

АНЂУС НИКО, секретар СК КПЈ

ИВАНОВИЋ МИХАИЛО, секретар ОК СКОЈА

ЗЕНОВИЋ БОРИСЛАВА, члан СКОЈА

СОС БОРАЦА

На другој спомен плочи величине 80×50 цм на чијем је врху урезана петокрака звијезда текст гласи:

У ВЕЛИКОМ НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОМ РАТУ 1941—1945 СА ПОДРУЧЈА БОГДАШИЋА И МРЧЕВЦА ПАЛИ СУ СМРЉУ ХРАБРИХ:

БИСКУПОВИЋ П. ШИМЕ

БОЖИНОВИЋ М. АНТУН

БОЖИНОВИЋ М. ЂУРО

БОЖИНОВИЋ М. МИХО

БОЖИНОВИЋ И. ТОНКО

БРАЈАК Ђ. ТРИПО

БРКАН Н. ЛУКА

ЦИКО Н. АНТОН

МАРКОВИЋ М. ЈОЗО

МАСЛОВАР Ј. ДАНИЦА

МАСЛОВАР И. ТРИПО

ПЕТКОВИЋ Ј. КАТЕ

ПЕТКОВИЋ С. ГРАЦИЈА

ПЕТКОВИЋ И. НИКОЛА

НЕКА ИМ ЈЕ ВЈЕЧНА СЛАВА И ХВАЛА

II 1969.

САВЕЗ БОРАЦА НОРА ТИВАТ

ОПШТИНА КОТОР

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА У КОТОРУ

Споменик се налази између пристаништа и хотела „Фјорд” у облику обелиска висок 20 м, основа 3×2 м, основа постоља 7×11 м, прилаз споменику за западне стране степенаст: 3 по два издужена степеника. Са источне стране прилаз је од 6 равномјерних степеника. Споменик је израђен од црвених камених плоча равних површина. Стране исток-запад су дуже од стране сјевер-југ. Западна страна је потпуно вертикална, док је источна благо искошена као и остале двије. У првом дијелу споменика са три стране (осим источне) исклесан је барелеф тематиком из Револуције. Изнад њега је текст:

СИНОВИМА ОВОГ КРАЈА ПАЛИМ ЗА СЛОВОДУ ОД 1941—1945.

НАРОД ОПШТИНЕ КОТОРСКЕ

Аутор споменика је Лука Томановић, вајар из Херцег-Новога.

КОТОР

СПОМЕН ПЛОЧА

На кући у улици 29. новембар бр. 401 постављена је мраморна плоча величине 60×40 цм у знак сјећања на оснивање првог НОО за Котор. На њој је урезан текст:

У ОВОЈ КУЋИ ОСНОВАН ЈЕ 1941. ГОДИНЕ НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКИ ОДБОР ГРАДА КОТОРА

СПОМЕН БИСТЕ

У парку Хотела „Славија” са лијеве стране од средине постављене су спомен бисте првоборцу Владу Абрамовићу и народном хероју Машу Бргуљану. Бисте су постављене на каменим постољима висине 1,70 м док су бисте од бронзе висине 0,70 м. Постоља су стављена на четвртастом платоу и у основи су ужи, док се при врху проширују. Текст гласи:

ВЛАДО АБРАМОВИЋ 1916—1942

На другом текст гласи:

НАРОДНИ ХЕРОЈ МАШО БРГУЉАН 1911—1942

КОТОР — ШКАЉАРИ

СПОМЕН ПЛОЧЕ

На Дому културе у Шкаљарима постављена је спомен плоча

палим борцима овога краја, величине 150×100 цм од мрамора и налази се при улазу у Дом културе. Текст гласи:

У ОВОМ ДОМУ ВЈЕЧНО ЋЕ ЖИВЈЕТИ УСПОМЕНА НА ДРУГОВЕ
КОЈЕ ЈЕ ВАСПИТАЛА ОРГАНИЗАЦИЈА КПЈ ШКАЉАРИ КАКО
ТРЕБА ЖИВЈЕТИ, БОРИТИ СЕ И УМИРАТИ ЗА СЛОБОДУ И
СОЦИЈАЛИЗАМ

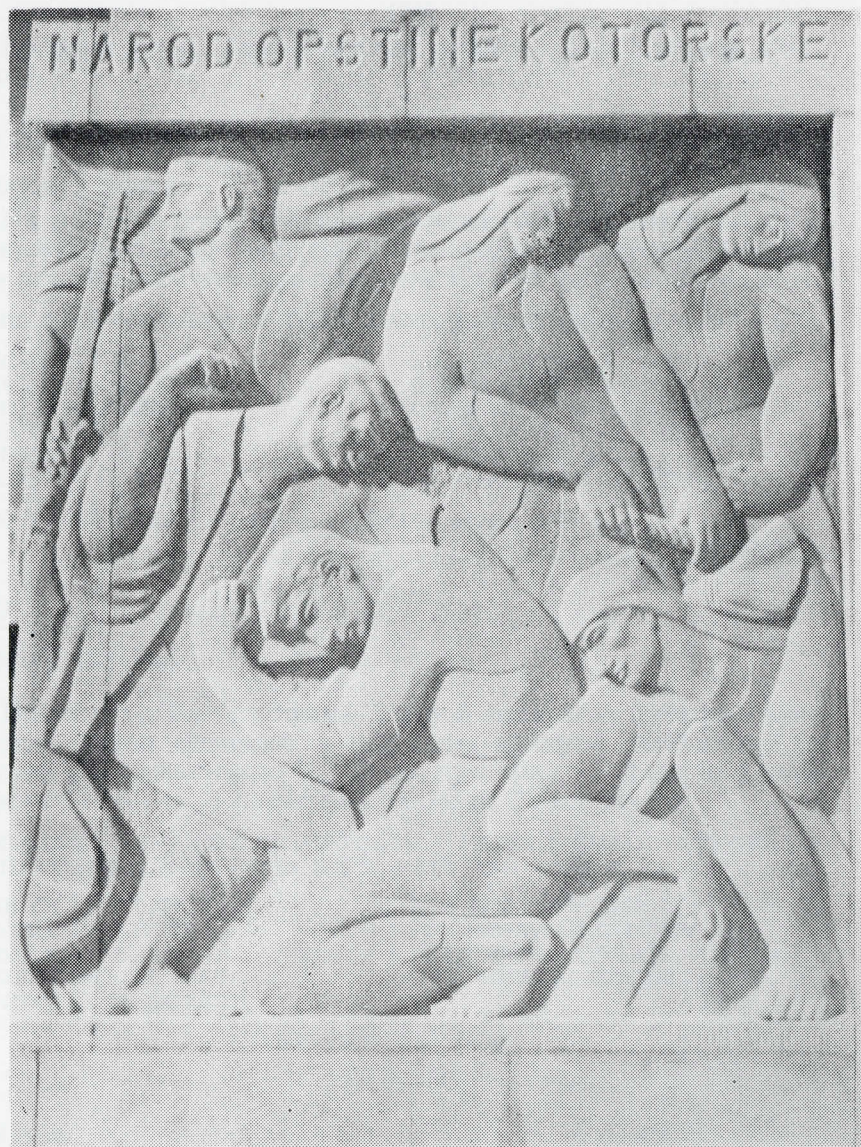
БРГУЉАН М. МАШО	ПЕТРОВИЋ П. БОЖО
НАРОДНИ ХЕРОЈ	1894—1944
1911—1942	ПЕТРОВИЋ П. ЂОРЂЕ
БРКАНОВИЋ А. ЈОЗО	1921—1945
1919—1944	ПЕТРОВИЋ Ј. КРСТО
БУЋИН И. НИКША	1871—1941
1924—1944	ПЕТРОВИЋ М. ЛУКА
ЏУЏА А. ГРАЦИЈА	1925—1945
1912—1944	ПЕТРОВИЋ К. МАТО
ЏУЏА М. ЛУКА	1911—1941
1881—1943	ПЕТРОВИЋ Т. МАТО
ДОНЧИЋ Н. ЈОЗО	1894—1943
1869—1941.	ПЕТРОВИЋ Ђ. РОКО
ГРГУРОВИЋ Л. ФИЛИП	1921—1943
1905—1945	ПЕТРОВИЋ Т. РАДОСЛАВ
ГРГУРОВИЋ М. ФИЛИП	1914—1943
1904—1944	ПЕТРОВИЋ И. ВИНКО
ГРГУРОВИЋ П. ГРАЦИЈА	1924—1944
1910—1941	ПОЧАНИЋ Б. ИЛИЈА
ГРГУРОВИЋ М. ИЛИЈА	1912—1943
1911—1945	РАДОНИЋ Ђ. ТОНИ
ГРГУРОВИЋ М. ИВО	1926—1945
1917—1941	СМИЉАНИЋ Ј. БЛАЖО
ГРГУРОВИЋ Ј. МАРКО	1908—1943
1912—1944	ВРБИЦА Ј. ЈЕЛЕНА
ГРГУРОВИЋ В. РОКО	1915—1944
1906—1944	ВРБИЦА В. ЈОЛЕ
ГРГУРОВИЋ Ј. ТРИПО	1917—1941
1902—1945	ВУЈОВИЋ Л. ШЋЕПАН
ГРЖЕТИЋ И. ЉУБО	1912—1944
1913—1942	ЗОРНИЈА К. БОЖО
МОШКОВ СТОЈО	1922—1942
1923—1945	

ПОСТАВЉЕНО О ДВАДЕСЕТОГОДИШЊИЦИ НАРОДНЕ
РЕВОЛУЦИЈЕ 1961. г.

СПОМЕН ПЛОЧА

На кући у Шкаљарима гдје је рођен Машо Бргуљан, народни херој, постављена је плоча величине 80×90 цм од бијелог мрамора. У десном горњем углу налази се партизанска споменица а у лијевом орден народног хероја. Лијева и десна страна су равне површине, горња је благо заобљена, а доња повијена са исвученим крајевима. Текст на плочи гласи:

Споменик палим борцима — Котор
(Аутор Ј. Томановић, вајар)

У ОВОЈ СЕ КУЋИ РОДИО НАРОДНИ ХЕРОЈ МАШО БРГУЉАН

1911—1942

II

1963

Народни херој Машо Бргуљан погинуо је на Купресу 1942. године.

ДОБРОТА

СПОМЕН ПЛОЧА

На Дому културе у Доброти постављена је спомен плоча у знак сјећања на борце овог краја погинуле у Револуцији. Спомен плоча је од бијелог мрамора величине 110×60 цм чији текст гласи:

ПАЛИМ БОРЦИМА У ТОКУ НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА

АЛЕКСИЋ Ђ. ВЛАДО
АЛЕКСИЋ Ђ. МИЛИЦА
ДУБРЕТА Н. ВИНКО
ЂУРОВИЋ Р. ВОЈО
ЈАНОВИЋ Б. ЛУКА
МАТКОВИЋ И. ЂУРО

МИЛОШЕВИЋ Л. ЂУРО
ПОПОВИЋ Д. ЂУРО
СТАНОЈЕВИЋ Н. ЈОКО
ФРАНОВИЋ Р. МИРКО
ЦЕНЕРИЋ Т. БОЖО
ДАНЧУЛОВИЋ Н. СТЕВО

ОРГАНИЗАЦИЈА САВЕЗА БОРАЦА НОРА 1954 г.

ДОБРОТА

МУО

СПОМЕН ПЛОЧА

На путу од Котора према Тивту 8 метара од пута на каменом зиду изнад степеништа код Дома културе постављена је мраморна плоча величине 60×70 цм, при врху на средини у тамном кругу урезана је петокрака звијезда. Текст гласи:

ПАЛИМ БОРЦИМА И ЖРТВАМА ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА У НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОМ РАТУ 1941—1945. г.

ВУКОВИЋ М. ВОЈИСЛАВ
ЈАНКОВИЋ П. ДИНКО
БАТИНИЋ В. БОРИСЛАВ
ГВОЗДЕНОВИЋ Н. МАТО
РАДУЛОВИЋ М. ВОГДАН

МАСЛОВАР Т. ИВО
ПАСКОВИЋ П. КРСТО
ДОНЧИЋ Н. ДУШАН
ПЕТОВИЋ А. ГРАЦИЈА

САВЕЗ БОРАЦА НОР

МУО 1958.

П Р Ч А Њ

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

Близу пута Котор—Тиват код цркве Св. Николе налази се споменик палим борцима овога краја. Споменик у облику сар-

кофага величине 200×100×50 цм на два постоља величине 25×35×56 цм који су ослоњени на двије степенасте плоче. Све је рађено од црвеног камена. У горњем лијевом углу саркофага уре-зана је петокрака звијезда, а са десне стране написан је текст:

МИ СМО ПАЛИ ЗА ОНО ШТО СТЕ ВИ ЗА НАВИЈЕК СТЕКЛИ
МЈЕШТАНИ ПОГИНУЛИ ЗА ЗЛОБДУ И НЕЗАВИСНОСТ
ОТАЏБИНЕ

ГРАНДИС П. СРЕЂКО
КАТЕЛАН М. ЈАКОВ
КАТЕЛАН Ј. ЈОСИП
МАРАСОВИЋ Н. МИЛЕНКО
МАРКОВИЋ Ј. АНТОН
МАРКОВИЋ П. ЂУРО

НИКЧЕВИЋ С. НИКОЛА
РАДОНИЧИЋ Ђ. ТРИПО
РИВИЦА А. ТРИПО
РИЗОНИКО Ј. АНТОН
РИЗОНИКО М. СТАНЕ
СБУТЕГА А. МИЛАН

УСАНОВИЋ Ј. АНТОН

САВЕЗ БОРАЦА НОР ПРЧАЊ
1958.

СПОМЕН ПЛОЧА

На зиду Дома културе Прчањ постављена је плоча од сивог мрамора величине 100×50 цм на којој је урезан текст:

„ДОМ СЛОВОДЕ”

ПОДИГНУТ У СПОМЕН ПАЛИХ ПРВОБОРАЦА НОР

ГРАНДИС СРЕЂКА
КАТЕЛАН ЈАКОВА
УСАНОВИЋ АНТОНА

МЈЕСНИ НФ ПРЧАЊ 1948. г.

СПОМЕН КОСТУРНИЦА

На гробљу у Прчању налази се спомен костурница. Спомен-ник величине 180×50×45 цм од тесаног камена постављен на постољу величине 33×60×65 цм од камена. У горњем дијелу на споменику су три порцуланске фотографије овалног облика 9×12. Око костурнице засађено цвијеће оивичено каменим пра-говима. Споменик се завршава петокраком звијездом исклесаном од камена. Текст гласи:

ПАЛИ СУ У СЛУЖБИ НАРОДА ТРИ ПРВОБОРЦА ЛОВЂЕНСКОГ
ОДРЕДА

СРЕЂКО ГРАНДИС
ЈАКОВ КАТЕЛАН

СТРИЈЕЉАНИ ОД ФАШИСТИЧКИХ УБИЦА ДАНА 24. X 1942. г.

АНТО УСАНОВИЋ

МУЧКИ УБИЈЕН ОД ИЗДАЈНИЧКЕ РУКЕ ДАНА 13. VII 1943. г.
СЛАВА ПАЛИМ БОРЦИМА 1948. г. II

СТОЛИВ

СПОМЕН ПЛОЧА

На зиду куће Билафер поред пута Котор—Тиват постављена је спомен плоча од мрамора величине 50×80 цм на којој је урезан текст:

НЕКА ОВА СПОМЕН ПЛОЧА ВЈЕЧНО ПОДСЈЕЋА НА ПАЛЕ ДРУГОВЕ У НОР И ЖРТВЕ ФАШИЗМА

БЕРГАМ ТОНЂА
БИЛАФЕР НИКА
ЂУРОВИЋ ЈОВАНКА
КОРОШЕЦ ФРАНЦА

ЛАЛОШЕВИЋ ЉУБА
МАРКОВИЋ КРИЛА
МАРКОВИЋ МАТА
ВУЈОВИЋ ЈОСИПА

1957.

СТОЛИВЉАНИ Ц.

РИСАН

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

На улазу у Рисански парк подигнут је споменик палим борцима овога краја. Постављен је на платоу од камена неправилног облика са кога се уздиже једно степениште четвороугаоног облика и на сваком углу налази се ваза са цвијећем. Споменик се пирамидално уздиже (над основном величине 2×2 м) док се при његовом горњем дијелу пресеца четвороугаоном плочом ширине 50 цм на којој су урезани мотиви из Револуције.

Испод њега, на основној површини, налази се саркофаг. При врху пирамиде са једне и са друге стране су двије неправилне петокраке звијезде. У доњем дијелу са једне и са друге стране постављене су неравне плоче вертикално постављене у два реда, од мрамора, на којима је урезан текст:

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

ПАЛИМ ЗА СЛОБОДУ И СОЦИЈАЛИЗАМ ОД 1941—1945. г.

ГРАЂАНИ РИСНА

1964. г.

БОРЦИ РИСНА

ЂУРКОВИЋ Алексије НИКОЛА
народни херој
ГРЖЕТИЋ Ивана ЉУБО
ДРОБЊАКОВИЋ Лазара ВЕЉКО
МАЛЕШЕВИЋ Константина
МИХАИЛ
МАРТИНОВИЋ Ива ВУКИЦА
МЕДИЋ Јосипа АЛВИН
ОГЊЕНОВИЋ Николе ВРАНКО

БЈЕЛАДИНОВИЋ Јова СРЕЂКО
БУЈ Стева АЛЕКСАНДАР-САША
БУЈ Стева СЛОБОДАН
ЖДРАЉЕВИЋ Леса ГАВРИЛО
ЗАГОРАЦ Јова РУЖИЦА
ЈОВАНОВИЋ Стевана РАДОЈЕ
ЈОВОВИЋ Коста БОЖО

РАДОЈКОВИЋ Јанићија РАДЕ
СИЈЕРКОВИЋ Јова ДИМИТРИЈЕ-
-МИТАР
ЋАТОВИЋ Јована ВЕЛИМИР-
-ВЕЉКО
БИЛАФЕР Петра БОЖИДАР

КРИЖЕК Петра НИКОЛА
ЛАЗАРЕВИЋ Сима ВАСО
ОГЊЕНОВИЋ Новака ГАВРИЛ
ОГЊЕНОВИЋ Петра НИКОЛА
ХРИСИКОС Константина
АЛЕКСАНДАР

ЖРТВЕ ФАШИЗМА

АКРАП Јосипа МИЛАН
АФОНЧЕНКО Петра САВЕТА
БАКОЧЕВИЋ Петра ЈОВАН
БАНИЧЕВИЋ Крста ЛАЗАР
БИЛАФЕР Александра МАТИЛДА
БЈЕЛАДИНОВИЋ Марка
АНЂЕЛИЈА
БЈЕЛАДИНОВИЋ Милоша
МИЛОРАД
БЈЕЛАДИНОВИЋ Петра МИЛОШ
БЈЕЛАДИНОВИЋ Љуба НИКОЛА
БЈЕЛАДИНОВИЋ Андрије
СОФИЈА
ВИДОВИЋ Јована АНЂЕЛИКА
ВИДОВИЋ Андрије
КОНСТАНТИН
ВИДОВИЋ Степа ЉУБА
ВИДОВИЋ Илије МИЛЕВА
ВИДОВИЋ Илије СМИЉКА
ВИДОВИЋ Петра САВЕТА
ЂУРКОВИЋ Алексије АНА
ЂУРКОВИЋ Андрије ЉУБОМИР
ИВЕТИЋ Сима АНЂЕЛИКА
ЈОВОВИЋ Јова АНЂЕЛИЈА
ЈОВОВИЋ Коста МАРИЈА
КОВАЧИЋ Андрије ЗОРКА
КЛИМОВИЋ Лазара ПЕТАР
КЛИМОВИЋ Лазара ЦВИЈЕТА
ЛАЗАРЕВИЋ Илије МИРКО
ЛАЗОВИЋ Коста ЕМИЛИЈА
ЛАЗОВИЋ Тома КОСТО
ЛОКАС Антона МАТО

МАЛЕШЕВИЋ Луке ЈОВАН
МАРКОВИЋ Петра ЉУБОМИР
МРШИЋ Илије САВЕТА
ПОПОВИЋ Николе МИРЈАНА
РАИЧЕВИЋ Богдана ИЛИЈА
СТИЈЕПОВИЋ Васа АНА
СТИЈЕПОВИЋ Риста АНДРИЈА
СТИЈЕПОВИЋ Стевана
АНЂЕЛИЈА
СТИЈЕПОВИЋ Андрије БРАНКО
СТИЈЕПОВИЋ Андрије СЛАВКА
СТИЈЕПОВИЋ Милана ВАСИЉКА
СТИЈЕПОВИЋ Сима ДАРИНКА
СТИЈЕПОВИЋ Сима КРСТИНА
СТИЈЕПОВИЋ Васа ЂУКЕ
СТИЈЕПОВИЋ Јова ЗАГОРКА
СТИЈЕПОВИЋ Јова ЗОРКА
СТИЈЕПОВИЋ Васа МИЉКА
СТИЈЕПОВИЋ Јова СИМО
СТИЈЕПОВИЋ Риста СПАСОЈЕ-
-РАКО
СТИЈЕПОВИЋ Шпира СТАНА
СУБОТИЋ Лазара АНЕТА
СУБОТИЋ Петра ВАСИЉКА
СУБОТИЋ Гаврила МИЛАН
СУБОТИЋ Андрије РАДОВАН
ТОМАНОВИЋ Радоја ЂУКАН
ТОМАНОВИЋ Богдана СТАНЕ
ЧЕЧУР Бошка МАРКО
ЧЕЧУР Сава НЕНА
ЧУЧКОВИЋ Богдана ВАСО

Између двије стране пирамиде на саркофагу стоји слиједећи текст:

ТРИНАЕСТ БОРАЦА II ДАЛМАТИНСКЕ УДАРНЕ
ПРОЛЕТЕРСКЕ БРИГАДЕ

СПОМЕН БИСТЕ НАРОДНИХ ХЕРОЈА

У дубини парка у Рисну у густој хладовини постављене су двије спомен бисте, народних хероја Николе Ђурковића и Сава Илића. Са десне стране је биста Николе Ђурковића, народног хероја, величине 150×60×40 цм. Постоље је од клесаног камена а на врху биста која гледа на лијеву страну. На каменом постољу је текст који гласи:

НАРОДНИ ХЕРОЈ НИКОЛА ЂУРКОВИЋ

Са лијеве стране је биста Сава Илића народног хероја исте величине (која гледа право). Текст гласи:

НАРОДНИ ХЕРОЈ САВО ИЛИЋ

СПОМЕН ПЛОЧА

На Дому културе у Рисну постављена је плоча величине 100×60 цм од бијелог мрамора. Подигнута је 1959. године као сјећање када је комуниста Никола Ђурковић изабран за председника општине Рисанске. Текст на плочи гласи:

НА ИЗБОРИМА 22. XI 1936. ГОДИНЕ ИЗАБРАН ЈЕ ЗА ПРЕДСЈЕДНИКА ОПШТИНЕ РИСАНСКЕ СЕКРЕТАР МЈЕСНОГ КОМИТЕТА КПЈ ЗА БОКУ НИКОЛА ЂУРКОВИЋ НАРОДНИ ХЕРОЈ

СПОМЕН БИСТА

У холу школе „Вељко Дробњаковић” у Рисну постављена је спомен биста првоборцу овог краја Вељку Дробњаковићу. Биста је постављена на плочи неправилног облика од бронзе која се завршава на врху петокраком звијездом (барелеф) испод којег је написан текст

ВЕЉКО ДРОБЊАКОВИЋ

СПОМЕН ПЛОЧА

На кући у Рисну, у којој се родио народни херој Никола Ђурковић, постављена је плоча од бијелог мрамора величине 80×90 цм. Лијева и десна страна су равне површине на врху благо заобљена а на доњем крају је повијена са извученим крајевима кружног облика. У горњем лијевом углу је споменица а у десном орден народног хероја. Испод на средини стоји текст:

У ОВОЈ СЕ КУЋИ РОДИО НАРОДНИ ХЕРОЈ НИКОЛА ЂУРКОВИЋ

1908—1943

II 1963.

ПЕРАСТ

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

На улазу у Пераст, према Котору, подигнут је споменик погинулим борцима II Далматинске бригаде. Споменик је од камена и састоји се од два већа и два мања дијела. Постављен на постољу од два степеника и ограђен гвозденом оградом површине 20 м², величине 3×100×100 цм. Удаљен је 1,5 м од пута у хладовини борове шуме. На првом већем дијелу споменика налази се мраморна плоча са текстом који гласи:

ОВДЈЕ ПОЧИВАЈУ ТРИ НЕЗНАНА БОРЦА II ДАЛМАТИНСКЕ
БРИГАДЕ ПОГИНУЛИ 8. XI 1944. Г.

ОРГАНИЗАЦИЈА САВЕЗА БОРАЦА
ПЕРАСТ

13. ЈУЛА 1952.

На трећем каменом дијелу постављена је мала пирамида која завршава на врху црвеном петокраком звијездом.

ДОЊИ ОРАХОВАЦ

СПОМЕН ПЛОЧА

На Дому културе у школи између старог пута и обале постављена је спомен плоча величине 65×50 цм од бијелог мрамора. На плочи је урезан текст:

ДАНА 14. IV 1944. ГОДИНЕ У ГОРЊИ ОРАХОВАЦ ОПКОЉЕНИ ОД
ЧЕТНИЧКИХ ИЗРОДА ЈУНАЧКИ СУ ПОГИНУЛИ

МИРОЈЕ ЈОВАНОВИЋ СЕКРЕТАР СК СКОЈА
ВЕЉКО ЂАТОВИЋ ЧЛАН СКЈ КПЈ
ВОЈО ИВАНОВИЋ МАЈОР НОВ
ЈОВО РАДУЛОВИЋ СЕКРЕТАР ОПШТИНСКОГ КОМИТЕТА
СКОЈА

СОС БОРАЦА КОТОР

ДОБРОТА

СПОМЕН КОСТУРНИЦА

Поред старог пута у Доброти између два храста налази се спомен костурница од бијелог камена ограђена жичаном оградом површине 30 м². Костурница је величине 200×100×30 цм. Постоље степенасто вличине 2,50×1,50 цм. На великој каменој плочи која покрива костурницу уграђена је модерна плоча са урезаним текстом:

КОМАНДИРУ СТЕВУ ВЛАХОВИЋУ И ПЕТОРИЦИ НЕЗНАНИХ
БОРАЦА II ДАЛМАТИНСКЕ БРИГАДЕ ПАЛИХ 7. И 8. XI 1944. У
ДОБРОТИ

II, 1956

НАРОД ДОБРОТЕ

ГОРЊИ ГРБАЉ — БРАТЕШИЋИ

СПОМЕН ПЛОЧА

У селу Братешићи подигнута је спомен плоча борцима и жртвама фашистичког терора овог краја. Плоча је величине 100×

×60 цм од бијелог мрамора и постављена је на зиду бившег Дома културе (сада продавница) испод пута. На плочи стоји текст:

ПАЛИМ ЗА СЛОБОДУ 1941—1945

БОРЦИ НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА

БОГЕТИЋ ИЛИЈА

БОГЕТИЋ НИКО

ВУЈАДИНОВИЋ СТЕВО

ВУКСАНОВИЋ ВУКО

ДУЛЕТИЋ ИЛИЈА

ИВЕТИЋ ДУШАН

МИХАИЛОВИЋ БОЖО

МИХОВИЋ БОЖО

СТАНИШИЋ МАРКО

ЋЕТКОВИЋ ИВО

ЋЕТКОВИЋ КРСТО

ЋЕТКОВИЋ МИЛАН

ЖРТВЕ ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА

БАУК ЂУРО

ВУЈАДИНОВИЋ ИВАН

КАЛУЂЕРОВИЋ ЈОКЕ

МАЗАРАК МАРКО

МАЗАРАК МИЛОШ

МАЗАРАК МАРЕ

МАЗАРАК ИВАНА

На средини изнад текста уклесана је петокрака звијезда.

СПОМЕН ПЛОЧА

На истом зиду бившег Дома културе у Братешићима постављена је плоча величине 100×66 цм од бијелог мрамора као сјећање на партизанске јединице овог краја. На плочи је урезан текст:

НА СПОМЕН I ПАРТИЗАНСКЕ ЈЕДИНИЦЕ И ПРВОГ ГРБАЉСКОГ
НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ ОДБОРА

У БРАТЕШИЋЕ 1942.

II.

25. III 1960.

СПОМЕНИК

На путу испод насеља налази се споменик од камена висине 2 м, ширине 40 цм и дужине 65 цм. Постављен на једностепеном постољу и на бетонираном платоу, ограђен жељезном оградом. Са једне и са друге стране споменика постављена је спомен плоча величине 55×50 цм на којој је текст који гласи:

У СПОМЕН НА 25. МАРТ 1942. ГОДИНЕ КАДА СУ ПАРТИЗАНИ
ГРБАЉСКЕ ЧЕТЕ БОРЕЋИ СЕ ЗА ЧАСТ И СЛОБОДУ СВОЈЕ ЗЕМЉЕ
НАНИЈЕЛИ ТЕШКЕ ГУБИТКЕ ИТАЛИЈАНСКИМ ОСВАЈАЧИМА

САВЕЗ БОРАЦА СРЕЗА БОКОКОТОРСКОГ

II. 1952.

П И П О Љ Е В А Ц

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

На једној стијени поред пута 200 м од Аустроугарске карауле у правцу Ловћена подигнут је споменик партизанима овог краја. Споменик, величине 320×120×60 цм, је израђен од црвеног и бијелог камена равних површина са петокраком звијездом на врху. На горњем дијелу споменика уграђена је мраморна плоча величине 100×75 цм. Текст на њој гласи:

НА ОВОМ МЈЕСТУ ДАНА 15. СЕПТЕМБРА 1943. ГОДИНЕ ПАДОШЕ
У БОРБИ ЗА СЛОБОДУ СВОЈЕ ЗЕМЉЕ ДРУГОВИ

БАЈКОВИЋ ИВО
ДАМЈАНОВИЋ МИЛО
ДАМЈАНОВИЋ СТЕВО
МИЛОЈКО СТАНКО

МАСЛОВАР МАРКО
ПЕЈОВИЋ ЛАЗО
ПОЧАНИЋ ИЛИЈА
СТРАХИЊА ПЕРО

П. 1954.

ОПШТИНСКИ ОДБОР САВЕЗА БОРАЦА ГРБАЉ

ТРОЈИЦА

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

На путу према Котору 50 м од раскрснице Тројице подигнут је споменик родољубима стријељаним од Њемаца и четника. Споменик, величине 250×40×50 цм, постављен је на бетонском постољу четвороугластог облика са четири ступца висине 60 цм на сваком углу, међусобно повезаним жељезном цијеви. Око споменика је жељезна ограда а између постоља и ограде засађено је цвијеће. На горњем дијелу споменика налази се петокрака звијезда а испод ње пет фотографија на порцелану овалног облика величине 9×7. На плочи стоји текст:

ОВДЈЕ ПОЧИВАЈУ КОСТИ ПАЛИХ РОДОЉУБА:

ДРАГА Ђ. МИЛОВИЋА
МИЛА И. ЕРЦЕГОВИЋА
БОЖА Љ. ЉЕСАРА
МИХАИЛА К. КАЛЕЗИЋА
БРАНКА Ђ. БРИНИЋА

МУЧКИ СТРИЈЕЉАНИ 13. XII 1943. Г. НА ТРОЈИЦИ
ОД ЊЕМАЦА И ЧЕТНИКА

Плоча је величине 55×47 цм.

На мањој плочи која се налази испод ове, величине 64×20 цм, текст гласи:

У ОВОЈ БОРБИ НАЈБОЉИ СИНОВИ НАШЕ ЗЕМЉЕ
ДАДОШЕ СВОЈЕ ЖИВОТЕ

НАЉЕЖИЋИ — ГОРЊИ ГРБАЉ

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

Споменик се налази поред пута, израђен од бијелог бетона неправилног облика. На десној страни урезана је петокрака звијезда са српом и чекићем. На средини је уклесана фигура борца са десном уздигнутом руком у којој је аутомат, а у лијевој издигнутој држи заставу. Споменик је величине 200×130×150 цм. Постављен на бетонском платоу, величине 3×3 м, ограђен је железном оградом сиве боје, у средини је капија са петокраком звијездом. На споменику стоји текст:

ПАЛИМ БОРЦИМА У НОВ

БРАТОВИЋ М. НИКОЛИ
МРШУЉИ Б. АНДРИЈИ
МРШУЉИ Ђ. МАРКУ
МРШУЉИ Н. НИКОЛИ
МАРИНОВИЋ Л. НИКУ
МАРИНОВИЋ Л. ИЛИЈИ

МИЛИНИЋ М. ПЕРУ
БУКИЛИЦИ С. ПЕРУ
БУКИЛИЦИ Р. ВУКУ
РАДАНОВИЋ В. МАРКУ
КОРДИЋ Ш. ИВУ
КОВАЧЕВИЋ Н. МАРКУ

ЖРТВАМА ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА

РАДАНОВИЋ Ј. МИЛУ
ЂУРИЧКОВИЋ ЈОКИ
ЂУКИЋ Ј. КРСТУ
ЂУРКОВИЋ Д. БОСИ

НАРОД ПЕТОСЕЛИЦЕ
НАЉЕЖИЋИ 1965. г.

ДОЊИ ГРБАЉ — ТРЕШЊИЦА (КУБАСИ)

СПОМЕН ПЛОЧА

На спомен плочи подигнутој на кући Бећира у Трешњици стоји текст:

ОВДЈЕ СУ ФОРМИРАНИ I ПАРТИЗАНСКА ЈЕДИНИЦА ПРВА ОРГАНИЗАЦИЈА СКОЈА И ПРВИ ГРБАЉСКИ ПАРТИЗАНСКИ БАТАЉОН ОКТОБРА 1943. Г.

ОВДЈЕ ЈЕ ОДРЖАНА СРЕСКА КОНФЕРЕНЦИЈА СКОЈА ЗА БОКУ У БОРБИ ЗА СЛОБОДУ ДАЛИ СУ СВОЈЕ ЖИВОТЕ

БЕЋИР САВО
БЕЋИР ВУКО
БЕЋИР МАРКО
БЕЋИР ЉУБО
ДОБРИША НИКО

БЕЋИР СПАСОЈЕ
БЕЋИР ПЕРО
ДОБРИША ГОЈКО
БЕЋИР МИЛИЦА
ДОБРИША МАРЕ

П. 1959.

ОДБОР СУБНОР-а ТРЕШЊИЦА

Кућа ове партизанске породице Бећир удаљена је од пута 300 м и прилаз је тешко приступачан, без икаквог путоказа.

ЛИПЦИ

СПОМЕН ПЛОЧА

Поред пута у правцу Котора са лијеве стране постављена је спомен плоча величине 100×75 цм на зиду од црвеног камена. На плочи је урезан текст слиједеће садржине:

ПОТОМСТВУ ЋЕ ВЛЕЧНО СВИЈЕТЛА БИТИ ИМЕНА БОРАЦА НОП

БЕЋИР ВУКА

САМАРЦИЋ ДУШАНА

БЕЋИР САВА

САМАРЦИЋ ЛАЗАРА

ДАВОВИЋ ОБРАДА

СИЈЕРКОВИЋ СИМА

ДАВОВИЋ ПАСКА

ШАБАНОВИЋ НИКОЛЕ

ПОПИВОДА МАРКА

СТРИЈЕЉАНИХ ОД ИТАЛИЈАНСКИХ ФАШИСТИЧКИХ ОКУПАТОРА

11. II 1943. г.

II. 59

На спомен плочи изнад текста урезана је петокрака звијезда.

ЛЕДЕНИЦЕ

СПОМЕН ПЛОЧА

На зиду Основне школе у Леденицама уграђена је спомен плоча од мрамора величине 90×67 цм на којој текст гласи:

БОРЦИ ПРВЕ БОКЕШКЕ ВРИГАДЕ НА ОВОМ МЈЕСТУ 18. XII 1944. СЛОМИШЕ ЈАКО НЕПРИЈАТЕЉСКО УПОРИШТЕ И КОНАЧНО ИСТЈЕРАШЕ ОКУПАТОРА ИЗ НАШИХ КРАЈЕВА

СРЕСКИ ОДБОР САВЕЗА БОРАЦА
НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА

13. VII 1951. г.

СПОМЕНИК

На тростепенастом платоу од камена величине 3×3 м постављен је споменик Саву Илићу народном хероју који је рођен у овом мјесту. Споменик је величине 200×140×50 цм, израђен од бијелог тесаног камена. На уграђеној мраморној плочи урезан је текст:

У ОВОМ СЕЛУ СЕ РОДИО НАРОДНИ ХЕРОЈ САВО ИЛИЋ

1914—1943.

II. 1963.

Плоча је величине 80×90 цм. У десном горњем углу налази се Партизанска споменица, а на лијевом Орден народног хероја. Спомен плоча је са једне и друге стране равна и на врху заобљена док је са доње стране благо савијена са избоченим крајевима кружног облика.

ДРАГАЉ

СПОМЕНИК

Поред пута који води од Леденица према Грахову, са лијеве стране близу задружног дома, налази се споменик од бијелог тесаног камена величине 240×120×50 цм постављен на каменом постољу величине 40×200×150 цм, који уоквирује бетонски плато величине 3×3 м. Споменик је равних површина. На уграђеној мраморној плочи урезан је текст:

ПАЛИМ БОРЦИМА И ЖРТВАМА ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА ГОРЊИХ КРИВОШИЈА У ТОКУ НОБЕ

САВЕЗ БОРАЦА ГОРЊИХ КРИВОШИЈА

Изнад плоче при врху споменика налази се петокрака звијезда исклесана од црвеног камена.

СПОМЕНИК

Између Основне школе и цркве поред пута Леденице — Грахово на чистини Кривошијској уздиже се споменик од камена величине 210×45×30 цм постављен на бетонском платоу величине 3×3 м. Споменик се састоји из три дијела четвртастог облика и завршава се заобљеном пирамидом на чијем је горњем дијелу уклесана петокрака звијезда. Урезан у камену текст гласи:

ОВДЈЕ СУ 28. IV 1942. ГОДИНЕ НА ЗВЈЕРСКИ НАЧИН ДОМАЋИ ИЗДАЈНИЦИ УБИЛИ ВУКАДИНА Ј. САМАРЦИЋА ХРАБРОГ КОМАНДИРА КРИВОШИЈСКЕ ЧЕТЕ ОРЈЕНСКОГ БАТАЉОНА

МАЛИ ЗАЛАЗИ

СПОМЕН ПЛОЧА

На кући у Малим Залазима постављена је спомен плоча у знак сјећања гдје се налазио ОК КПЈ за Боку. На плочи од мрамора величине 60×40 цм урезан је натпис:

У ОВОЈ КУЋИ СЕ ОД 1943. ГОДИНЕ ДО ОСЛОБОЂЕЊА НАЛАЗИО ОКРУЖНИ КОМИТЕТ КПЈ ЗА БОКУ

СРЕСКИ ОДБОР САВЕЗА БОРАЦА КОТОР

ЦЕРОВИК

СПОМЕН ПЛОЧА

Поред пута Црквице — Леденице, са лијеве стране на стијени изнад пута, уграђена је спомен плоча од мрамора величине 80×60 цм на којој стоји текст:

БОРЦИ ОРЈЕНСКОГ БАТАЉОНА ИЗВОЈЕВАШЕ НА ОВОМ МЈЕСТУ 7. XII 1941. ЗНАЧАЈНУ ПОБЈЕДУ НАД ИТАЛИЈАНСКИМ ОКУПАТОРОМ КОЈОМ ЈОШ ВИШЕ РАЗВУКТАШЕ НАРОДНИ УСТАНАК У ОВОМ КРАЈУ

СРЕСКИ ОДБОР САВЕЗА БОРАЦА
НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА ХЕРЦЕГ-НОВИ
13. VII 1951. ц.

РИСАН

СПОМЕН ПЛОЧА

На тргу у Рисну постављена је спомен плоча народном хероју Николи Ђурковићу у знак сјећања на збор народа Боке. На мраморној плочи величине 60×35 цм урезан је текст:

НА ОВОМ ТРГУ ЈЕ У ЛЈЕТО 1936. ГОДИНЕ КОМУНИСТИЧКИ ПРВАК НИКОЛА ЂУРКОВИЋ ОДРЖАО ЗБОР НАРОДА БОКЕ ПРОТИВ ПРОФАШИСТИЧКЕ ВЛАДЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

П. 4. јула 1971. г.

ОПШТИНА ХЕРЦЕГ-НОВИ

КАМЕНАРИ

СПОМЕН ПЛОЧА

На кући у којој се родио Др Симо Милошевић члан АВНОЈА подигнута је спомен плоча величине 60×45 цм. У горњем дијелу на средини урезана је петокрака звијезда а испод ње је текст:

У ОВОЈ КУЋИ РОДИО СЕ 1896. ГОДИНЕ ДОКТОР СИМО МИЛОШЕВИЋ ЧЛАН КПЈ И ЧЛАН ИЗВРШНОГ ОДБОРА АВНОЈА ПОГИНУО МЈЕСЕЦА ЈУЛА 1943. У СЕЛУ ВРВИЦЕ КОД ФОЧЕ

КАМЕНАРИ 29. НОВЕМБРА 1968. г.

ЗАХВАЛНИ НАРОД БОКЕ

ЈОШИЦА — КАМЕНАРИ

СПОМЕН ПЛОЧА

Изнад магистрале Каменари — Херцег-Нови на удаљености 100 м поред два засађена чемпреса постављена је спомен плоча

на малом зиду од црвеног камена величине 60×42 цм. На средини је петокрака звијезда у горњем дијелу, а испод ње текст гласи:

НА ОВОМ МЈЕСТУ МУЧКИ СУ УБИЈЕНИ ОД СТРАНЕ ИТАЛИЈАНСКИХ ФАШИСТА 1941. ГОДИНЕ ДРУГОВИ:

ЛУЧИЋ МИРКО из Суторине
ДИМИТРИЈЕВИЋ ПЕТАР из Грахова

ЈОШИЦА 28. IX 1959. г.
ОО САВЕЗА БОРАЦА НОР

БЈЕЛСКЕ КРУШЕВИЦЕ

СПОМЕН ПЛОЧА

На брду Св. Јеремија при врху постављена је мраморна спомен плоча величине 55×40 цм, на којој је урезан текст:

НА ОВОМ МЈЕСТУ 28. II 1942. ГОДИНЕ СЕДАМ БОРАЦА ОРЈЕНСКОГ ПАРТИЗАНСКОГ БАТАЉОНА ОДБИШЕ НАПАД ИТАЛИЈАНСКИХ ФАШИСТА И УЗ ПОМОЋ УВАЉСКОГ И МОРИЊСКОГ ВОДА УНИШТИШЕ 250 НЕПРИЈАТЕЉСКИХ ВОЈНИКА

13. ЈУЛА 1951. г. СРЕСКИ ОДБОР САВЕЗА БОРАЦА НОРА
ХЕРЦЕГ-НОВИ

СПОМЕН ПЛОЧА

Спомен плоча посвећена двојници другова убијених у Бјелским Крушевицама. Спомен плоча, величине 40×60 цм постављена је на малом ограђеном зиду на чијем се врху налази урезана петокрака звијезда. Текст гласи:

НА ОВОМ МЈЕСТУ 9. МАРТА 1947. ГОДИНЕ ТРАГИЧНОМ СМРЋУ ПОЛОЖИЛИ СУ СВОЈЕ ЖИВОТЕ БРАНЕЊИ ТЕКОВИНЕ НОВ

МИТРОВИЋ С. ЉУБО
СВИЛАНОВИЋ К. СТЕВАН

13. VII 1952. ОРГАНИЗАЦИЈА САВЕЗА БОРАЦА

БИЈЕЛА

СПОМЕН ПЛОЧА

У холу Дома културе у Бијелој, са лијеве стране од улаза у салу, постављена је плоча палим борцима овога краја у Револуцији, а са десне стране су фотографије бораца у дрвеном оквиру велич. 180×120 цм. Фотографије су величине 18×10 и свака је посебно устакљена, а испод се налазе ближе генералије бораца. На плочи, величине 150×100 цм, стоји текст:

У ЗРЦАЛУ МАЧА БУДУЋНОСТ СЕ СЛИКА, ПРЕКО ГРОВЉА
ВОДЕ ПУТИ ВЕЛИЧИНЕ, СЛАВА ТО ЈЕ СТРАШНО СУНЦЕ МУЧЕ-
НИКА

ВУКОВИЋ Д. ЈОВО
МАЛОВИЋ Љ. РАТКО
СЕФЕРОВИЋ Ј. НИКОЛА
ШАВАНОВИЋ Ј. НИКОЛА
ПОПИВОДА Ј. МАРКО
ПОПИВОДА П. САВО
ИЛИЋ М. РАТКО
ФАНФАНИ Ј. БРАНКО
УЗЕЛАЦ М. ЈАНКО
ШЕРОВИЋ С. БРАНКО

ПОПИВОДА С. ДАНИЦА
СИЈЕРКОВИЋ Т. СТЕВО
КНЕЖЕВИЋ Т. ГЛИГО
ШЕРОВИЋ С. НЕДЕЉКО
ЖЕЛАЛИЋ С. НЕНАД
ВУКОВИЋ М. ЈОВАН
СИЈЕРКОВИЋ Т. МАКСИМ
ШЕРОВИЋ С. МИЛО
МИТРОВИЋ С. ЉУБО

Бијела 13. VII 1959. г.

МЈЕШТАНИ БИЈЕЛЕ

Б А О Ш И Ћ

СПОМЕН-КОСТУРНИЦА

Стријељаним родољубима овога краја: Камилић Васу, Вујичић Тому, Дабовић Јову, Дабовић Ђуру, Цвијетковић Стеву и Цвијетковић Кирилу, подигнута је спомен-костурница, која се налази на мјесту стријељања званом Дубци, 50 метара изнад магистрале.

Спомен-костурница се састоји од каменог стуба вел. $225 \times 40 \times 30$ цм и каменог зида вел. $230 \times 80 \times 20$ цм постављеног на степенастом постољу од камена. Испред њега положена је камена плоча вел. $100 \times 230 \times 15$ цм на којој са двије стране стоје двије камене вазе за цвијеће.

На каменом стубу урезана је при врху петкрака звијезда, а испод ње текст гласи:

ЈУНАЧКИ СТЕ ПАЛИ У ЊЕДРИМА РОДНЕ ГРУДЕ
ДА ВЈЕЧНО ЖИВИТЕ У НАРОДУ СВОГА КРАЈА

На каменом зиду испод шест фотографија на порцелану (без имена) стоји текст:

СТРИЈЕЉАНИ НА ОВОМ МЈЕСТУ ОД ИТАЛИЈАНСКОГ
ОКУПАТОРА 5 АВГУСТА 1942 ГОДИНЕ

Спомен-костурница се налази на платоу који је са западне стране ограђен зидом и гвозденом оградом, а са источне стране зид је од бетона подешен за сједање, са јужне стране је улаз (гвоздена капија).

СПОМЕН ПЛОЧА

На Дому културе „Недјељко Камилић” са источне стране, на десној страни постављена је спомен-плоча од сивог мрамора

Споменик стријеланим родољубима — Баошић

вел. 60×40 цм шестоугаоног облика причвршћена месинганим шарафима. На средишњем углу урезана је црвена петокрака звијезда, испод ње текст гласи:

У СЛОВОДАРСКИМ БАОШИЋИМА БИЛО ЈЕ СЈЕДИШТЕ СРЕСКОГ КОМИТЕТА КПЈ ЗА ХЕРЦЕГ-НОВИ, ОД НОВЕМБРА 1943. ДО НОВЕМБРА 1944 ГОДИНЕ

13 ЈУЛИ 1971

ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА
СК ХЕРЦЕГ-НОВИ

СПОМЕН ЧЕСМА

Између пута поред мора и Основне школе у Баошићима налази се спомен чесма као сјећање на погинуле борце овога краја. Спомен чесма се састоји од посебно ограђеног зида од црвеног камена величине 250×100×50 цм на којему се налази плоча величине 125×45 цм. Изнад и испод постављене су двије водоравне камене плоче међусобно повезане бетонским стубом. Са лијеве стране се налази продужетак зида у нижем нивоу висине 120 цм прекривен бијелом каменом плочом, на том зиду се налази чесма а испред ње избочина полукружног облика. Спомен чесма доминира малим платоом оивиченим црвеним каменом са лијеве стране. Прекида га улаз ширине 1 м који је уједно пролаз за школу. Са десне стране је жива зелена ограда, а са горње стране се опет прекида и преко степеника пут води до школе.

На мраморној плочи у горњем лијевом углу урезана је црвена петокрака звијезда, а испод ње текст који гласи:

1941—1945

У СПОМЕН МЈЕШТАНИМА КОЈИ ПОЛОЖИШЕ ЖИВОТЕ У НАРОДНОЈ РЕВОЛУЦИЈИ ОСТАВИВШИ ПОКОЛЕЊИМА СВЕТАО ПРИМЈЕР КАКО СЕ ГИНЕ У БОРБИ ЗА СЛОБОДУ СВОГА НАРОДА

АЉИНОВИЋ БЛАЖУ
ВУЛИСИЋ ДУШАНУ
ВУЈИЧИЋ ТОМУ
ВУКИЧЕВИЋ ДУШАНУ
ДАБОВИЋ ЂУРУ
ДАБОВИЋ ОБРАДУ
ДАБОВИЋ ПАСКУ
ДАБОВИЋ ЛОВУ
КАМИЛИЋ ВАСУ
КАМИЛИЋ КРСТУ
КРАМЖЕР ИВАНУ

НАВАРИН ИВАНУ
НАВАРИН МАРКУ
НАВАРИН ШПИРУ
ОБРАДОВИЋ МИХАИЛУ
РАДОНИЋ ЛАЗАРУ
СИЈЕРКОВИЋ СИМУ
ЦВЈЕТКОВИЋ БОЖУ
ЦВЈЕТКОВИЋ КИРИЛУ
ЦВЈЕТКОВИЋ СТЕВУ
ЦРНОГОРЧЕВИЋ ВОЈИНУ

НАРОД БАОШИЋА

13. ЈУЛА 1962.

ЂЕНОВИЋ

СПОМЕН ПЛОЧА

На чесми у Ђеновићима постављена је мраморна плоча величине 25×40 цм на коју је урезан слиједећи текст:

1941—1945

БУДУЋНОСТ ПИЈ НЕСЕБИЧНО, НАШУ ЖЕЉ НИКО УТАСИО
НИЈЕ. ПИЈ СА КАМЕНА ИСТОРИЈЕ ГДЈЕ НИКО НИЈЕ УМРО
КО ЈЕ УМРО

4. ЈУЛА

НАРОД ЂЕНОВИЋА

СПОМЕН ПЛОЧА

У Дому културе у Ђеновићима постављена је спомен плоча величине 104×76 цм. Око ње су фотографије погинулих бораца овога краја са именима и годином рођења и смрти. На плочи је барелеф од месинга, рад Луке Станковића 1953. год. У горњем лијевој углу је споменица Савеза бораца. Текст на плочи гласи:

ВИ ПАДОСТЕ ЖРТВОМ И ДАДОСТЕ СВЕ
КРВ, ЖИВОТ, МЛАДОСТ — РАДИ СЛОВОДЕ

ПАВЛОВИЋ ДРАГО 1920—1941
МУСТУР ВЕЛИМИР 1921—1943
РАШЕВИЋ ЖАРКО 1924—1942
ВУКАДИНОВИЋ РАДИВОЈ 1919—1943
МАРИЋ ЂОРЂЕ 1924—1944
КОВАЧЕВИЋ МАТО 1919—1944
ЈАНКОВИЋ НЕДЕЉКО 1906—1944
ТУЧАР МИЛУТИН 1922—1944
ТОМАНОВИЋ ПЕТАР 1896—1944
ДАНИЛОВИЋ ВАСО 1916—1944

НАРОД СЕЛА ЂЕНОВИЋА

КА М Е Н О

СПОМЕНИК

Споменик се налази на раскрсници пута Мокрине (Мандићи) — Црквице на платоу 3×5 м, а прилази се са четири степенице и бетонском стазом обложене облутцима а околу је засађено цвијеће. Споменик је величине 250×130×50 цм. На плочи 150×70×10 цм текст гласи:

У ОСЛОВОДИЛАЧКОЈ БОРБИ И НАРОДНОЈ РЕВОЛУЦИЈИ
1941—1945. ПАДОШЕ ИЗ НАШЕГ СЕЛА:

АЈЧЕВИЋ ДАНИЛО
АЈЧЕВИЋ ДАНИЦА
БУЛУТ ВОЈИН
БРОНЗИЋ БРАНКО

МАНДИЋ ТОДОР
МАНДИЋ МОМЧИЛО
МАНДИЋ МИЛАН
МИШКОВИЋ КРСТО

БРОНЗИЋ ЈОВАН
БРОНЗИЋ БОРИША
ВУКОВИЋ ДАНИЛО
ВУКОВИЋ НИКОЛА
ВУКОВИЋ НИКО
ЈОВАНИЋ ПЕТАР
ЈОВАНИЋ СЕКУЛЕ

ОБИЛОВИЋ СВЕТОЗАР
ОБИЛОВИЋ БОЖО
ОБРАДОВИЋ МИРКО
РАТКОВИЋ САВО
РАТКОВИЋ ЈОВО
СТИЈЕПЧИЋ МИЛАН

ВАШ ЋЕ ПРИМЈЕР УЧИТИ НОВА ПОКОЛЕЊА КАКО СЕ ВОЛИ
ДОМОВИНА И ЊЕНА СЛОБОДА!

НАРОД СЕЛА КАМЕНОГ

1970.

СПОМЕНИК — КОСТУРНИЦА

Близу продавнице код засеока Вуковићи у Каменом на са-
мом путу подигнут је споменик-костурница од брушеног бетона
величине 300×160 цм са шест камених стубова величине 60×15×
×13 цм међусобно повезаних жељезним дебелим ланцем. Плоча
од бијелог камена величине 65×80 цм у чијем је горњем дијелу
петокрака звијезда црвене боје. Текст гласи:

ВАШ ЋЕ ПРИМЈЕР УЧИТИ ПЈЕВАЧА КАКО ТРЕБА С БЕСМРТ-
НОШЋУ ЗБОРИТ ЗБРАТИМЉЕНИМ У БОРБИ ЗА ЧАСТ И СЛО-
ВОДУ ОТАЏВИНЕ

БОКЕЉИМА, ХЕРЦЕГОВЦИМА И ДАЛМАТИНЦИМА КОЈИ
СУ У ОВОМ МЈЕСТУ СТРИЈЕЉАНИ 1941—1944 ГОДИНЕ ОД
ФАШИСТИЧКИХ ОКУПАТОРА

НАРОД СРЕЗА ХЕРЦЕГ-НОВСКОГ

ПОДИ

СПОМЕН ПЛОЧА

На малој кућици у засеоку Тушуп постављена је спомен
плоча у знак сјећања на погибију првобораца и организатора ус-
танка овога краја. Текст гласи:

НОШЕНИ ПЛАМЕНОМ ЉУБАВЉУ ЗА СЛОБОДУ И ЧАСТ ДОМО-
ВИНЕ ОВДЈЕ ПАДОШЕ ХРАВРОМ СМРЋУ 21. I 1943. ГОДИНЕ
ПРВОБОРЦИ НАРОДНОГ УСТАНКА ОВОГА КРАЈА НАРОДНИ
ХЕРОЈИ НИКОЛА ЂУРКОВИЋ, САВО ИЛИЋ И ДРУГОВИ ПРВО-
БОРЦИ ДАНИЛО ПАВИЧИЋ И СТЕПАН ШАРЕНАЦ

ЗАХВАЛНИ НАРОД СРЕЗА ХЕРЦЕГНОВСКОГ

Плоча је величине 60×60 цм од бијелог камена.

МОКРИНЕ

СПОМЕН ПЛОЧА

Плоча, величине 50×50 цм, израђена од камена налази се
на путу испод засеока Радановића, уграђена је у природну сти-

јену. На средини изнад текста стоји петокрака звијезда. Текст на плочи гласи:

У БОРБИ ЗА СЛОБОДУ НАРОДА И ПОБЈЕДУ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ ОВДЈЕ ПОГИНУШЕ 25. ЈУЛА 1944.

ЛУКА МАТКОВИЋ, ИСТАКНУТИ ВОЈНО-ПОЛИТИЧКИ РУКОВОДИОЦ ОВОГ КРАЈА

МАРИЈА ШОЉАГА, САНИТЕТСКИ РЕФЕРЕНТ БАТАЉОНА МИХАИЛО МИЛИЋ, БОРАЦ НОВА

13. ЈУЛА 1967.

НАРОД ХЕРЦЕГНОВСКОГ КРАЈА

СПОМЕН ПЛОЧА

На Основној школи у Мокринама уграђена је на зиду са јужне стране, а од пута удаљена 10 м, плоча од камена величине 150×100 цм у чијем се горњем дијелу налази петокрака звијезда. Текст гласи:

У БОРБИ ЗА СЛОБОДУ И НЕЗАВИСНОСТ НАШЕ ДОМОВИНЕ ЗА БРАТСТВО И ЈЕДИНСТВО НАРОДА ЈУГОСЛАВИЈЕ И ПОБЈЕДУ НАРОДНЕ РЕВОЛУЦИЈЕ УЛОЖИШЕ СВОЈЕ ЖИВОТЕ

1941—1945

БИЈЕЛИЋ Ш. МИЛАН

БИЈЕЛИЋ Ј. ПЕТАР

КОСИЋ Ј. ВАСО

КОСИЋ Н. ДУШАН

КОСИЋ Ј. ЂУРО

КОСИЋ Ј. ДАНИЛО

КОСИЋ М. ВОЈИСЛАВ

КОСИЋ П. ВЛАДИМИР

КОСИЋ Д. ДАНИЦА

ТУШУП О. ЈАКОВ

ЛЕПЕТИЋ Ј. ДРАГО

ЛЕПЕТИЋ П. НИКОЛА

ЛЕПЕТИЋ Н. ПЕКО

МАНОЈЛОВИЋ С. МАНОЈЛО

ПЕШТИЋ К. ЈОВО

ПЕТИЈЕВИЋ В. ГАЈО

ТОМАШЕВИЋ С. ДАНИЦА

ТОМАШЕВИЋ С. ТОМО

ТУШУП О. ПАНТО

ЗА ВЈЕЧНУ УСПОМЕНУ И СЛАВУ ПАЛИМ БОРЦИМА НАРОД МОКРИНА, СВРЧУГА, БИЈЕЛИЋА И ПЕТИЈЕВИЋА

13. ЈУЛА 1953. Г.

СПОМЕН ПЛОЧА

Спомен плоча од мрамора величине 80×50 цм у селу Мокрине уграђена је на природној стијени на путу испод засеока Црвено брдо на средини између Кулине и Илинице. На плочи текст гласи:

НА СЕКТОРУ КУЛИНА—ИЛИНИЦА ХРАБРИ БОРЦИ ОРЈЕНСКОГ ПАРТИЗАНСКОГ БАТАЉОНА У СТАЛНИМ БОРБАМА 1942. ГОДИНЕ ЗАДРЖАШЕ ПЕТ МЈЕСЕЦИ НАЈЕЗДУ ФАШИСТИЧКИХ ХОРДИ

СРЕСКИ ОДВОР САВЕЗА БОРАЦА

НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА ХЕРЦЕГ-НОВИ

13. ЈУЛА 1951. Г.

КРУШЕВИЦЕ

СПОМЕНИК

На почетку села Крушевице 100 м испред школе покрај пута подигнут је споменик висок 130×60×30 цм Мићу Вавићу првоборцу овог краја. Биста на постољу, висока 70 цм. Читав споменик налази се на платоу 3×4 м ограђен оградом од бетона. Жељезна ограда са цвијећем. На споменику стоји текст:

МИЋО Н. ВАВИЋ РОЂЕН 1896. ГОДИНЕ ХЕРОЈСКИ ПОГИНУО У
КРУШЕВИЦАМА 1943. ГОДИНЕ

СПОМЕН ПЛОЧА

На зиду Основне школе у Крушевицама уграђена је плоча од мрамора величине 60×100 цм. На плочи је на сваком углу звијезда петокрака а једна у средини изнад текста који гласи:

У БОРБИ ЗА СЛОБОДУ И НЕЗАВИСНОСТ ЗА БРАТСТВО И ЈЕ-
ДИНСТВО ЗА ПОВЈЕДУ НАРОДНЕ РЕВОЛУЦИЈЕ ИЗ ОВОГ СЕЛА
ПОГИНУШЕ У ТОКУ НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА ОД
1941—1945. ГОДИНЕ

ВАВИЋ МИЋО

ВАВИЋ ЈОВАН

МИЛАНОВИЋ АНЂЕЛКО

МУРИШИЋ ВЕЉКО

МУРИШИЋ ДАНИЛО

ПАВЛОВИЋ БОЖО

ПАВЛОВИЋ МИХАИЛО

ПАВЛОВИЋ ДРАГИЦА

ПРЊАТ ПЕКО

РАДОВИЋ ЈОВО

РАДОВИЋ МАРКО

РАДОВИЋ ЛАЗО

РАДОВИЋ ЈАНКО

РАДОВИЋ РИСТО

РАДОВИЋ ЈОВАН

РАДОВИЋ НИКОЛА

ТОМАШЕВИЋ ДУШАН

ТОМАШЕВИЋ КРСТО

ЂИРОВИЋ ЈАНКО

ЂИРОВИЋ БЛАГОЈЕ

НЕКА ЈЕ ВЈЕЧНА СЛАВА И ХВАЛА ПАЛИМ ДРУГОВИМА!

1952. ГОДИНЕ НАРОД СЕЛА КРУШЕВИЦА

ВРБАЊ

СПОМЕН ПЛОЧА

На зиду старе Аустроугарске касарне уграђена је спомен плоча величине 80×50 цм од бијелог камена на којој је урезан текст:

У ОВОЈ ЗГРАДИ БИЛА ЈЕ СМЈЕШТЕНА ВОЛНИЦА ОРЈЕНСКОГ
ПАРТИЗАНСКОГ БАТАЉОНА ОД ДЕЦЕМБРА 1941. ДО КРАЈА
МАЈА 1942. ГОДИНЕ

13. ЈУЛА 1959. Г.

САВЕЗ БОРАЦА ОПШТИНЕ ХЕРЦЕГ-НОВИ

СПОМЕН ПЛОЧА

На зиду старе чесме уграђена је спомен плоча величине 50×70 цм на којој стоји текст:

У БОРБИ ПРОТИВ ФАШИСТИЧКИХ ОКУПАТОРА ПОД РУКОВОДСТВОМ КПЈ НА ОВОМ ТЕРЕНУ ФОРМИРАН ЈЕ ОРЈЕНСКИ БАТАЉОН У НОВЕМБРУ 1941. ГОДИНЕ

СУТОРИНА

СПОМЕН ПЛОЧА

На згради Основне школе у Суторини, на њеном лијевој дијелу, постављена је спомен плоча од бијелог мрамора 50×70 цм. На плочи, у виду два листа књиге спојених са двије алке, а постављене на вертикалном пољу од камених облутака величине 350×25 цм урезан је текст:

ПАЛИМ БОРЦИМА И ЖРТВАМА ФАШИЗМА У ТОКУ НАРОДНО-ОСЛОБОДИЛАЧКЕ БОРБЕ И СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ
1941—1945.

БЕКО К. ЈАНКО
БЕКО М. МИЛАН
ВИТОВИЋ Р. СОФИЈА
ВЛАОВИЋ П. МИЛО
ВЛАОВИЋ Ш. РАДОВАН
ГАВРИЛОВИЋ А. НИКОЛА
ГРВИЋ М. МАРКО
ГУГОЉ Н. ЈОВАН
ГУГОЉ Н. МАРКО
ЈАНЧИЋ С. ПЕТАР
КАТИЋ А. МАКСИМ
КОЊЕВИЋ И. ДАНИЛО
КОЊЕВИЋ М. КРСТО
КОЊЕВИЋ К. МАРКО
КОЊЕВИЋ П. НОВАК
КОЊЕВИЋ Р. ПЕКО
КОЊЕВИЋ П. РАНКО
ЛУЧИЋ К. БОРИС

ЛУЧИЋ С. ВАСО
ЛУЧИЋ Ф. ЈОВО
ЛУЧИЋ Ш. ЈОВО
ЛУЧИЋ Ш. МИРКО
МАЛАВРАЗИЋ М. МИЛО
МАЛАВРАЗИЋ Ш. ГОЈКО
МАТКОВИЋ Г. НЕДЕЉКО
МРАЧЕВИЋ ЈБ. БОЖО
МРАЧЕВИЋ Т. ДАНИЛО
МРАЧЕВИЋ М. ИЛИЈА
МРАЧЕВИЋ Н. ПЕРО
РАДАНОВИЋ М. БОЖО
РАДОВИЋ П. СИМО
ТАБАКОВИЋ Ј. ВАСО
ЧЕПРНИЋ М. ГОЈКО
ЧЕПРНИЋ Н. ГРУЈО
ЧЕПРНИЋ М. КРСТО
ЧЕПРНИЋ С. ПЕТРИЦА

29. НОВЕМБРА 1965. Г.

НАРОД СУТОРИНЕ

ПРЕВЛАКА

СПОМЕН КОСТУРНИЦА

У знак сјећања на умрле од глади у бившем логору на Превлаци подигнута је спомен костурница.

Споменик је израђен од клесаног камена на платоу величине 12×14,5×2,4 м. Над платоом се уздиже стуб величине 6×1,06×1,06 м повезан ланцима са два мања стуба величине

0,34×0,36 м. На плато се улази степеништем широким 3 м. Са предње стране постављена је спомен плоча са слиједећим текстом:

СПОМЕН КОСТУРНИЦА ПЕДЕСЕТИЧЕТВОРИЦИ РОДОЉУБА ПОМРЛИХ ОД ГЛАДИ У ФАШИСТИЧКОМ ЛОГОРУ НА ПРЕВЛАЦИ 1942. И 1943. ГОДИНЕ

4. VI 1958. ВОЈНИЦИ И СТАРЈЕШИНЕ ВОЈНЕ ПОШТЕ 7318 ПРЕВЛАКА

И Г А Л О

СПОМЕНИК

На улазу у Игало постављен је споменик у малом парку између шеталишта и нове авеније. Споменик је од бетона у виду петокраког цвијета који је сваки понаособ преломљен. У средини се назире средишњи стуб који се завршава са пет резова. Око споменика, на зеленој трави, постављено је пет петоугаоних бијелих плоча на којима стоји текст:

I плоча

БОРЦИМА ПАЛИМ У НОП И ЖРТВАМА ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА
САВЕЗ БОРАЦА ИГАЛО
29. XII 1969. Г.

II плоча

РАДОВИЋ УРОШ РОЂЕН 1912. Г. ПОГИНУО 29. XII 1941. Г.

III плоча

ВУЧКОВИЋ ЉУБОМИРКА РОЂЕНА 1871. ГОДИНЕ
ПОГИНУЛА 29. XII 1941. Г.

IV плоча

ДРАШКОВИЋ ЈОВАН РОЂЕН 1902. ГОДИНЕ
ПОГИНУО 29. XII 1941. Г.

V плоча

ДРАШКОВИЋ БОЖО РОЂЕН 1925. ГОДИНЕ
ПОГИНУО 29. XII 1941. Г.

СПОМЕН БИСТА

У холу Завода за физикалну медицину и рехабилитацију Игало постављена је спомен биста Др Симу Милошевићу чије име Завод носи. Спомен биста постављена на постољу од тврдог дрвета, од бронзе висине 50 цм. Откривена је 29. XI 1960. године.

ХЕРЦЕГ-НОВИ

У парку код Св. Антуна између поште и самопослуге постављена је спомен биста народном хероју Николи Ђурковићу, организатору устанка овог краја. Биста је постављена на постољу величине 130×60×40 цм од бијелог тесаног камена на којем је урезан текст:

НАРОДНИ ХЕРОЈ НИКОЛА ЂУРКОВИЋ 1908—1943.

Аутор Лука Томановић, вајар из Херцег-Новога.

СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

У Савинској дубрави на великом полукружном платоу 130 м² уздиже се монументални споменик палим борцима, величине 8,50×2,50×1,50 од бијелог тесаног камена. На његовом врху постављена је бронзана фигура борца висине 3,50 метара у раскораку са пушком у замаху окренут према мору. На њему је урезан текст:

ПАЛИМ БОРЦИМА У НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОМ РАТУ ОД 1941—1945. Г.

Позади њега је спомен костурница изнад које је постављен саркофаг и на њему је уклесан текст:

СПОМЕН КОСТУРНИЦА БОРЦИМА И ЖРТВАМА ФАШИЗМА ПАЛИМ У НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОМ РАТУ И НАРОДНОЈ РЕВОЛУЦИЈИ 1941—1945.

Испод њега на зиду је уграђено 25 мраморних плоча са именима палих бораца (укупно 353) и жртвама фашистичког терора (укупно 236) са територије ранијег Среза херцеговског. Споменик је откривен јула 1954. године. Код споменика је дограђена спомен костурница 1961. године у којој су смјештене кости палих бораца и жртава фашистичког терора.

СПОМЕН ПЛОЧА

На пливалишту ПК „Јадран” у Херцег-Новоме постављена је спомен плоча пливачима погинулим у Револуцији. На мраморној плочи величине 70×120 цм урезан је слиједећи текст:

НА УСПОМЕНУ ПЛИВАЧИМА И ВАТЕРПОЛИСТИМА
ПОГИНУЛИМ У НОВ

1941—1945. ГОДИНЕ

АМАНОВИЋ БОРУ
БЕНКОВИЋ ЈОСИПУ
БУВАЛО СВЕТОЗАРУ
ЧЛОВИЋ ВОЈИСЛАВУ

ГРАХАЛИЋ ЈУГОСЛАВУ
ГРАХАЛИЋ ДУШАНУ
КЉУН ВИТОМИРУ
МУСТУР МИХАИЛУ

БРАНКОВИЋ КРСТУ

Споменик палим борцима — Херцег-Нови
(Аутор Л. Томановић, вајар)

ПОСТАВЉА ОВУ СПОМЕН ПЛОЧУ ПОВОДОМ ПРОСЛАВЕ 25. ГОДИШЊИЦЕ ОСНИВАЊА КЛУБА АВГУСТА 1952. ГОДИНЕ ХЕРЦЕГ-НОВИ, АВГУСТА 1952.

ПЛИВАЧКИ КЛУБ „ЈАДРАН”
ХЕРЦЕГ-НОВИ

Изнад текста у средини је знак ПК „Јадран” а са стране двије петокраке звијезде.

МАМУЛА

СПОМЕН ПЛОЧА

На острву-тврђави „Мамула”, гзв. „Кампо Мамула”, за вријеме првог и другог свјетског рата налазио се логор за све родољубе овог и осталих крајева наше земље. Да би им се бар докле одужио, народ и борацке организације Боке Которске поставио је спомен плочу на улазу у казамате гдје су биле хелије у којима су тамновали родољуби овог подручја.

Спомен плоча је од тамног мрамора, вел. 120×80 цм и постављена на зиду од тесаног камена. На плочи, при врху и на средини, урезана је петокрака звијезда а испод ње, урезан на плочи, текст гласи:

НИ МРАК НИ МЕМЛА, НИ ГЛАД НИ МУЧЕЊЕ, НИ ЗЛОГЛАСНИ
ОКУПАТОРСКИ СУДОВИ И СТРИЈЕЉАЊА, НИЈЕСУ СЛОМИЛИ
ДУХ И ВЈЕРУ У ПОВЈЕДУ ОНИХ КОЈИ СУ ОВДЈЕ ТАМНОВАЛИ
У ДВА СВЈЕТСКА РАТА.

ПРЕКО ХИЉАДУ И ПЕТ СТОТИНА БОРАЦА И УЧЕСНИКА НА-
РОДНООСЛОБОДИЛАЧКЕ БОРБЕ ИЗ МНОГИХ КРАЈЕВА НАШЕ
ЗЕМЉЕ У ВРЕМЕНУ ОД 1941—1943. ГОДИНЕ ДОЖИВЈЕЛИ СУ У
ЗАТВОРСКИМ ЂЕЛИЈАМА ОВЕ ТВРЂАВЕ НАЈСТРАШНИЈЕ МУ-
КЕ, ПОКАЗУЈУЋИ КАКО СЕ БОРИ И МРЕ ЗА СРЕЋНУ БУДУЋ-
НОСТ НАШИХ НАРОДА — ЗА СОЦИЈАЛИЗАМ.

ЊИХОВО ДРЖАЊЕ ПРЕД НЕПРИЈАТЕЉЕМ НА ОВОМ ПОНОС-
НОМ И ТУЖНОМ ОСТРВУ СЛУЖИЋЕ КАО ПРИМЈЕР БОРБЕ ЗА
СЛОБОДУ И ДОБРО СВОЈЕ ДОМОВИНЕ.

4. ЈУЛИ 1965. ГОД.

НАРОД БОКЕ КОТОРСКЕ

Résumé

MONUMENTS ET MARQUES DE COMMÉMORATION DE LA GUERRE POUR LA LIBÉRATION NATIONALE DANS LA RÉGION DE BOKA KOTORSKA

Tomo PEDIŠIĆ

Boka Kotorska que forment les mairies de Kotor, Tivat et Herceg-Novi a donné une grande contribution à la Révolution Nationale.

Les monuments, les plaques commémoratives et autres signes se trouvent partout, des deux côtés de ce golfe majestueux et serviront comme poteau indicateur aux générations qui viennent. Beaucoup de ces monuments se trouvent sur les montagnes, sur les rochers et sur les lieux les plus inaccessibles de cette région. Le but de cet article est non seulement de mettre en évidence tous ces monuments, mais aussi de les rapprocher de nous, d'une certaine façon. Le nombre total de ces monuments, par mairies, est ainsi partagé:

	Mairie de TIVAT	de KOTOR	de HERCEG-NOVI
Monuments:	6	11	5
Plaques commémoratives:	5	18	18
Bustes commémoratifs:	2	5	2
Ossuaires commémoratifs:	—	2	3
Fontaines commémoratives:	—	—	2

En raison de la grandeur de l'article, n'est pas enregistrée la liste de l'ossuaire commémoratif qui se trouve dans la forêt de Savina — ancien arrondissement de Herceg-Novi.

Le monument des fusillés à Baošić n'est pas décrit dans le texte, la photographie est seule jointe. Quant aux noms, ils sont seulement gravés sur la fontaine commémorative à Baošić.

La place manquant, un petit nombre de photographies est seulement joint.